

## Text v černotisku

- okamžitá orientace v učebnici, na stránce: kolik textu tam je, co je nadpis, co text, jaký je podíl početních příkladů, okamžitý odhad, jak jsou dlouhé a jak obtížné (obdobně např. podíl přímé řeči, počet probíraných láčkovců, zadání poslechového cvičení atd.)
- lze vnímat množství textu najednou, rychle zrakem skočit zpět, pokud se chceme vrátit k přečtenému
- vnímání a použití textu výrazně zlepšuje možnost formátování: různé druhy písma, velikost písma, zvýraznění kurzívou, ztučněním, podtržením, barevné rozlišení, umístění na stránce, vizuální značky (např. magnetofon u poslechového cvičení v cizojazyčné učebnici, zakroužkovaná slova atd.)
- množství textu na jediné stránce
- možnost zapojení vizuální paměti
- na 1 řádek A4 se vejde 90 znaků

## Text v Braillově písmu

- výrazně náročnější orientace v textu
- text lze číst po nepatrných částech, lze vnímat cca 3 znaky najednou, tj. 2 až 3 písmena (jedním ze znaků může být prefix pro velké písmeno nebo číslo, v početním příkladu 2 + 3 mohou 3 znaky být např. i jen mezera plus mezera)
- množství energie spotřebuje nalezení zadání úkolu, zorientování se v učebnici, na stránce, nalezení místa, kam zapsat výsledek
- vyžaduje mnohem větší míru soustředění
- potřebuje nesrovnatelně větší zapojení paměti
- veškerá práce s textem vyžaduje delší dobu
- má celý jednotnou podobu, z běžného formátování, grafického členění lze použít pouze vynechaný řádek a odsazení odstavce, proto velké úsilí vyžaduje nalezení nadpisu, vyhledání podstatných informací, zapamatování
- nelze rychle skočit zpět, pokud se chceme vrátit k dříve přečtenému
- stejně dlouhý text zabere 4-6x více místa, na 1 řádek A4 se vejde jen 30 znaků



je třeba mluvit s pedagogy opatrně, neboť jsme je malinko museli přesvědčovat, že seminář má cenu, i když na začátku seminář byl a integraci dlouho praktikují, možná se ukáže, že budou rádi, když budou moci oni sdělit své zkušenosti??? to je na vás citlivě odhadnout na místě

na začátku integr. vzdělávání se škola seznamuje s novou situací a mimořádnými potřebami, snaží se, jak nejlépe umí, tyto mimořádnosti naplnit v praxi; zkušenosti ukazují, že v průběhu samotné integrace je velmi přínosné vrátit se k tomu, co bylo na začátku – protože už každý zažil, co to znamená v praxi, je užitečné i to známé oprášit a připomenout, na co se v rychlosti výuky zapomnělo, případně přidat nové

text prezentací, úloh na interaktivní tabuli, materiálů navíc, které nejsou v učebnici, je třeba co nejdůsledněji předem zadat pí. asistentce k přepisu, aby ho Cilka měla předem vytištěn v Braillu nebo připraven do PC

když učitel píše na tabuli, důsledně říká, co píše – když N nezachytí začátek, už si nedopíše, co nestihl, a obtížně pochopí celek, pomůže, když učitel text zopakuje, ale upozorní: „Opakuji!“, aby si nepsala znovu a až v průběhu psaní nezjistila, že toto už bylo

mluvit hlasitě! N jen poslouchá, neodezírá jako ostatní, má v jednom uchu sluchátko

zjednávat ticho ve třídě, v hluku se nedá rozlišovat

někdo z žáků se zeptá učitele, co je to „támhle“ – pokud možno učitel komentuje i to, co se tím myslí

nebát se používat vizuální výrazy: „podívej se“, „vidíš to?“

pozdrav na chodbě – oslovit, představit se, pokud je čas, ostatní také vědí, koho zdraví

stále nastávají nové situace, když učitel neví, jak postupovat, nejlepší je domluvit se přímo s N studentkou, má bohaté zkušenosti, kromě toho je dospělá a „poradit se“ s ní navozuje pocit důvěry, motivuje k její součinnosti, spolupráci

oslovení při vyvolání či jakémkoliv oslovení je nezbytné u N žáka – potřebuje tolik pozornosti na všechno možné, že ho důsledné oslovení zrychlí v orientaci, zabrání zbytečnému zmatku; pomůže mu, je-li to možné, i oslovování všech ostatních, aby věděl, co se děje

obvykle je psaní textu N žákem pomalejší než u ostatních dětí, Cilka je velkou výjimkou – píše text rychleji všemi 10 než ostatní perem do sešitu

při zápisu z výkladu učitele vidící studenti **sluchem** poslouchají, **zrakem** kontrolují svůj zápis X N studentka pracuje jen **sluchem**, a to ještě „rozpolceným“ (jedním uchem kontroluje, co napsala, druhým poslouchá další mluvu učitele), tj. je v podobné situaci jako simultánní překladatel (ačkoliv každé přirovnání kulhá) – *myslím, že toto by šlo využít pro zážitkovou část: jeden vykládá látku, „žák“*

*(účastník semináře) si zapisuje poznámky tužkou, ale nevidí na to, co píše, takže někdo jiný mu „dělá sluchátko“, tj. do ucha mu našuškává, co napsal (tedy mluví mu do ucha ve chvíli, kdy „učitel“ už říká něco dalšího)*

přesuny o přestávkách jsou velmi náročné na soustředěnou pozornost, ačkoliv zrovna Cilka tyto dovednosti zvládá neobvykle rychle a zdatně (na rozdíl od většiny N), nemůže „vypnout“ tak úplně jako ostatní

přestože je zvyklá pracovat jinými cestami, je to pro ni podstatně náročnější celé vzdělávání

<http://www.novamaturita.cz/maturita-bez-handicapu-1404033473.html>

**Maturita se zrakovým handicapem**  
*aneb co řekla po telefonu Šárka Fričková Kláře N.*

**1) Státní maturita** - Didaktický test a písemná práce

SPC Hradčany (paní Fričková) vyplní tzv. "Formulář uzpůsobení podmínek maturitní zkoušky" (má se odevzdat řediteli školy do konce listopadu 2014). Tam jsou různé druhy handicapů a 3 stupně postižení. Cilka se tedy týká zrakové postižení, stupeň 3 (viz tabulka níže). Texty testů budou dodány v Braillově písmu a v elektronické podobě. Tyto verze vytváří Cermat. Cilka bude s největší pravděpodobností maturovat z češtiny a španělštiny (obojí zajistí Cermat).

Hlavní způsoby kompenzace handicapu u didaktického testu z českého a španělského jazyka:

- 100% navýšení času
- možnost používat počítač s patřičným vybavením (hlasový výstup, sluchátka, braillový řádek...)
- možnost používat Pichtův psací stroj
- bude mít u sebe dva asistenty:
  - a) předčítatel (osoba dle dohody, bude mít k dispozici černočernou verzi testu)
  - b) technický asistent (pro případ problémů s technikou)

**2) Školní maturita** - ústní zkouška

Cilka maturuje z těchto předmětů:

- a) Pedagogika a psychologie
- b) Hudební výchova
- c) Volitelný předmět (dějepis, zeměpis, biologie, angličtina, občanská výchova, společenské vědy...)

Na přípravu k ústní zkoušce bude mít Cilka u sebe počítač, případně Pichták, podle toho, co bude chtít. Učitelé budou počítat s touto formou přípravy. Tohle je jasné u psychologie a pedagogiky. Způsob maturity z hudební výchovy určí škola. Poslední předmět se bude řešit podle toho, co si Cilka zvolí.

---

Přikládám pokyny Cermatu:

Právo na uzpůsobení podmínek vzdělávání a ukončování vzdělávání je žákům se zdravotním postižením nebo zdravotním znevýhodněním zaručeno zákonem.<sup>1</sup>

Smyslem a hlavním cílem koncepce konání společné části maturitní zkoušky (MZ) žáky se zdravotním postižením nebo zdravotním znevýhodněním je umožnit těmto žákům konat MZ takovým způsobem, aby byl minimalizován vliv jejich handicapu na výsledky zkoušky a zároveň byla v nejvyšší možné míře zachována objektivita a srovnatelnost výsledků zkoušky s výsledky nepostižené (intaktní) žákovské populace.

Podoba MZ pro žáky se zdravotním postižením nebo zdravotním znevýhodněním je přímo odvozena od MZ pro intaktní populaci. Podstatu změn tvoří uzpůsobování podmínek pro konání MZ, které si kladou za cíl vytvářet rovné podmínky při ukončování vzdělávání a následném společenském uplatnění osob se zdravotním postižením či zdravotním znevýhodněním ve většinové společnosti. K dosažení výše zmíněných cílů bylo nutné implikovat do systému ukončování vzdělávání žáků intaktní populace soubor opatření, která napomáhají žákům se zdravotním postižením nebo zdravotním znevýhodněním při konání MZ zmírnit či zcela eliminovat jejich handicap.

#### Přehled uzpůsobení podmínek pro konání maturitní zkoušky:

Žáci s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání MZ	Skupina 1	Skupina 2	Skupina 3
<b>Tělesné postižení (TP)</b>	navýšení čas. limitu o 75 %; kompenzační pomůcky	navýšení čas. limitu o 100 %; formální úpravy zkušební dokumentace; případně obsahové úpravy ve smyslu nahrazení některých úloh, možnost zápisu řešení přímo do testového sešitu; kompenzační pomůcky	uzpůsobení stejná jako u skupiny 2 + asistence
<b>Zrakové postižení (ZP)</b>	navýšení čas. limitu o 75 %; kompenzační pomůcky	navýšení čas. limitu o 100 %; formální úpravy zkušební dokumentace (zvětšené písmo vel. 14, 16, 20, 26 b., Braillovo písmo, elektronická verze); možnost zápisu řešení přímo do testového sešitu; obsahové úpravy (včetně nahrazení některých úloh); kompenzační pomůcky; při ústní zkoušce z cizího jazyka žák realizuje pouze úkoly zadané slovně	uzpůsobení stejná jako u skupiny 2 + asistence
<b>Sluchové postižení (SP)</b>	navýšení čas. limitu o 50 %; kompenzační pomůcky; vyloučen poslech z cizího jazyka	navýšení čas. limitu o 100 %; formální úpravy zkušební dokumentace; možnost zápisu řešení přímo do testového sešitu; obsahové úpravy (včetně nahrazení některých úloh); kompenzační pomůcky; možnost využití služeb tlumočnicka nebo asistenta; vyloučen poslech z cizího jazyka; ústní zkouška z cizího jazyka může být modifikována do písemné podoby	uzpůsobení stejná jako skupiny 2 + konání modifikované zkoušky z českého jazyka a cizího jazyka pro neslyšící + tlumočení do českého znakového jazyka

<b>Specifické poruchy učení a ostatní (SPUO)</b>	navýšení čas. limitu o 25 %; kompenzační pomůcky	navýšení čas. limitu o 50 %; formální úpravy zkušební dokumentace; případně obsahové úpravy, možnost zápisu řešení přímo do testového sešitu; kompenzační pomůcky	navýšení čas. limitu o 100 %; ostatní uzpůsobení stejná jako u skupiny 2 + asistence (netýká se žáků se SPU)
--	--	---	--

U **ústní zkoušky** se zmíněné navýšení časového limitu v rozmezí 25–100 % **vztahuje pouze na přípravu k ústní zkoušce**. Délka vlastního zkoušení se nemění s výjimkou případů, kdy komunikační schopnosti žáka výrazně zpomalují průběh zkoušky nebo kdy je ústní zkouška realizována prostřednictvím písemné interakce. Za těchto okolností lze časový limit určený k vlastnímu zkoušení přiměřeně navýšit. Toto rozhodnutí je v kompetenci hodnotitele – zkoušejícího a vychází z dosavadní praxe při výuce žáka, případně posudku školského poradenského zařízení.